

REGIONAAL-ECONOMISCH BELANG VAN DE WADDENZEEVISSERIJ*Marius Van Wijk*

De belangrijkste visserijen in de Waddenzee zijn de garnalenvisserij, de kokkelvisserij en de mosselkweek. Kleiner van omvang zijn de sportvisserij, de visserij met overige visserijtechnieken en de zeepierenwinning. In totaal zijn ruim 600 arbeidsplaatsen (553 mensjaren) gemoeid met al deze visserij-activiteiten. In de jaren 1998-2001 bedroeg de opbrengst van de Waddenzeevisserij gemiddeld 69,5 miljoen euro per jaar. In vergelijking met een studie uit 1992 lijkt er sprake van een lichte stijging van de werkgelegenheid in de Waddenzeevisserij. In de schelpdiervisserij is het aantal werkzame mensen iets afgenomen terwijl de garnalenvisserij een lichte stijging te zien geeft. Tabel 1 geeft enkele kengetallen van de Waddenzeevisserij.

<i>Tabel 1 Kernindicatoren Waddenzeevisserij</i>					
	Garnalen	Mossel	Kokkel	Overig a)	Totaal
Werkgelegenheid (fte) b)	195	217	63	78	553
Opbrengst (miljoen euro) b)	16,5	33	16	4	69,5
Bruto toegevoegde waarde (miljoen euro) b)	11	23	12,5	3	49
Aantal actieve schepen in 2001	92	71	16	64	243

a) Sportvisserij, overige technieken, zeepierenwinning, merendeels seizoensmatig; b) Gemiddelde 1998-2001.
Bronnen: LEI-onderzoek, Productschap Vis, P.O. Kokkels.

Minder mosselen en kokkels uit de Waddenzee

De mechanische kokkelvloot neemt het overgrote deel van de visserij op kokkels in Nederland voor zijn rekening. Daarnaast zijn er ongeveer 20 à 30 handmatige kokkelvissers actief. De mechanische kokkelvisserij speelt zich voor een belangrijk deel af op de Waddenzee. Gerekend over de laatste vier jaren komt bijna 80% van de opbrengst van de kokkelvloot hiervandaan. Ook voor de mosselkwekerij in Nederland is de Waddenzee van groot belang. Bijna alle grondstoffen (mosselzaad) voor deze kweek worden namelijk in de Waddenzee gevangen. Daarnaast nemen de Waddenzeepercelen gemiddeld ruim 50% van de totale mosselopbrengst voor hun rekening. Ongeveer de helft van de mosselkotters heeft Yerseke als thuishaven. Het Noorden van het land herbergt slechts drie schepen, waarvan twee in Wieringen. Het aanvoervolume van Waddenzeemosselen is tussen 1990 en 2001 gemiddeld met ruim 30% gedaald vergeleken met de jaren tachtig. Dezelfde negatieve trend in het aanvoervolume is waarneembaar in de kokkelvisserij. Een van de belangrijkste oorzaken daarvoor is het beperkende overheidsbeleid ten aanzien van de schelpdiervisserij in de Waddenzee. De garnalenvissers die actief zijn op de Waddenzee zijn voor het merendeel eigendom van kleine visserijbedrijven waarbij in veel gevallen de eigenaar zelf als schipper mee vaart. De gemiddelde opbrengst per jaar over de jaren 1998-2001 van Waddenzeegarnalen was 16,5 miljoen euro, circa 87% van de totale garnalen aanvoerwaarde van de betrokken 92 schepen. De Waddenzee garnalenaanvoer bedroeg gemiddeld over de jaren 1998-2001 bijna 50% van de totale garnalen aanvoerwaarde via de Nederlandse afslagen.

Waddenzee belangrijk voor schelpdierververkers

De verwerking van schelpdieren zoals mosselen en kokkels is hoofdzakelijk geconcentreerd in Yerseke. Afhankelijk van de beschikbaarheid van grondstoffen boekt de sector een omzet van rond de 200 miljoen euro. Hiervan nemen Nederlandse kokkels en mosselen ongeveer 80% voor hun rekening. In de sector werken ongeveer 900 personen (540 fte) en de bruto toegevoegde waarde wordt geschat op bijna 50 miljoen euro. Het aandeel van de Waddenzee in de sectoromzet schommelt, afhankelijk van het seizoen, rond de

50%. De werkgelegenheid in de garnalenverwerking in Nederland bedraagt naar schatting 550 fte. Ongeveer 10% van de verwerkte garnalen is afkomstig uit de Waddenzee zodat hiermee 55 fulltime arbeidsplaatsen gemoeid zijn.

Bescheiden regionaal-economisch belang

Veel van de visserijbedrijvigheid rond de Waddenzee is geconcentreerd in de havens van Wieringen, Harlingen en Lauwersoog. Daarnaast vormt Yerseke in Zeeland het centrum voor de schelpdiersector. Andere gemeenten met relatief omvangrijke visserijgerelateerde werkgelegenheid zijn Dongeradeel, Bruinisse en Zierikzee. In de Waddenregio is de gemeente Wieringen het meest afhankelijk van Waddenzeevisserij gerelateerde activiteiten met 8% van de totale werkgelegenheid. De afhankelijkheid van Yerseke wordt op 25% geschat. De belangrijkste COROP-regio's voor de Waddenzeevisserij zijn de Kop van Noord-Holland, Noord-Friesland, Zuidwest-Friesland, Overig Groningen en Overig Zeeland. De afhankelijkheid van de Waddenzeevisserij en aanverwante activiteiten is in al deze regio's minder dan 1%. In de Waddenregio is de afhankelijkheid het hoogst in de Kop van Noord-Holland en Noord-Friesland met een aandeel in de totale werkgelegenheid van rond de 0,2%.

Meer informatie:

Rapport 4.03.06 *Regionaal-economisch belang van de Waddenzeevisserij*